

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Cilt: 12 Sayı: 66 Ekim 2019
www.sosyalarastirmalar.com
Issn: 1307-9581

Volume: 12 Issue: 66 October 2019
www.sosyalarastirmalar.com
Issn: 1307-9581

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2019.3679>

GENÇLİK PROJELERİ DESTEK PROGRAMI KAPSAMINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN REKREATİF AMAÇLI PROJELERİN İNCELENMESİ

EXAMINING OF RECREATION PROJECTS REALIZED WITH IN THE SCOPE OF YOUTH PROJECTS SUPPORT PROGRAMME

Elif AYDIN*
Sefa Şahan BİROL**

Öz

Gençlerin evrensel bir bakış açısıyla, değerlerine sahip çıkmaları ve bunu gerçekleştirirken de bilinçli, saygılı ve özgüvenli olabilmeleri, sağlıklı bireyler ve dolayısıyla sağlıklı bir toplumun oluşmasında etkilidir. Bahsi geçen hususları hayata geçirme aşamasında boş zamanların daha nitelikli ve çok yönlü geçirilmesi önem kazanmaktadır ve gençleri yetiştirmek ve geliştirmek gayretinde olan kurumlar ön plana çıkmaktadır. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nca, Gençlik Projeleri Destek Programı kapsamında gerçekleştirilen rekreatif amaçlı projelerin incelenmesi bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Araştırma, derleme niteliğinde nitel bir çalışmadır. Araştırma verileri nitel araştırma tekniklerinden doküman incelemesi yoluyla toplanmış ve bulguların yorumlanması rekreatif amaçlı projeler kapsamında sınırlandırılmıştır. Veriler çalışmada üç başlık halinde (proje konusu, proje sayısı ve bütçe) ele alınmıştır. Elde edilen bulgulara göre; 2012-2018 dönemleri kapsamında rekreatif amaç gözetmeksizin toplamda 223.811.968,00 TL bütçeyle 3341 projenin 2.217.765 genç katılımcı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde desteklediği ve rekreatif amaç kapsamında değerlendirilen toplam proje sayılarına bakıldığında, en fazla projenin 1003 proje sayısı ile kültür sanat alanında olduğu, en az projenin ise; 73 proje sayısı ile mobil gençlik merkezi projelerine ait olduğu tespit edilmiştir. Sosyal uyum ve kültür sanat konulu projelerinin her dönemde desteklediği bunun yanı sıra gençlik merkezi konulu projelerin ise yalnızca tek dönemde desteklediği ve rekreatif amaç kapsamında değerlendirilen en yüksek bütçenin 62.181.380,00 TL ile sosyal uyum konulu projelere ait olduğu, en az bütçenin ise 5.930.000,00 TL ile mobil gençlik merkezi konulu projelere ait olduğu elde edilen diğer bulgulardır. Sonuç olarak, Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde yer alan Gençlik Projeleri Destek Programı'nda desteklenen ve rekreatif amaçlı değerlendirilen projelerin, dönemlere göre farklı konu içerikleri, proje sayıları ve bütçeye sahip olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca desteklenen projelerin; sosyal, kültürel, sportif, dinlenme, sanat ve turistik amaçlı rekreatif faaliyetler içermesinin, gençlerin çok yönlü gelişimine destek sağladığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gençlik ve Spor Bakanlığı, Gençlik Projeleri, Rekreatif Faaliyet.

Abstract

With a universal perspective, young people to protect their values and be conscious, respectful and self-confident in doing so is effective in the formation of healthy individuals and therefore a healthy society. At the stage of realizing the mentioned issues, spending the leisure time as more qualified and versatile gains importance and institutions that strive to raise and develop young people come to the forefront. The aim of this study is to examine the recreational projects realized within the scope of Youth Projects Support Program by Ministry of Youth and Sports. Research data was collected with through document analysis one of the qualitative research techniques and interpretation of the findings is limited in the scope of recreational projects. The data were handled in three titles (project subject, number of projects and budget). According to the findings, it is determined that totaly 3341 projects (without recreational purpose) realized with 2.217.765 young participants were supported with 223.811.968,00 TL budget by Ministry of Youth and Sports. When consider the total number of projects evaluated within the scope of recreational purpose it is determined that the highest number of projects has been realized in the field of culture and arts with 1003 projects and the lowest number of projects has been realized in the field of mobile youth center with 73 projects. It is also determined that the topic of social harmony and culture and art projects have been supported in every period, youth center projects have been supported in only one period and the highest budget belongs to projects on social cohesion with 62.181.380,00 TL. and the lowest budget belongs to projects on mobile youth center with 5.930.000,00 TL. when evaluated within the scope of recreational purpose. As a result, it was determined that the projects supported by the Youth Projects Support Program within the Ministry of Youth and Sports and evaluated as recreational purposes have different subject contents, number of projects and budget according to the periods. In addition, it is thought that supported projects containing recreational activities for social, cultural, sports, recreation, arts and tourism purposes provide supporting to the multi-faceted development of young people.

Keywords: Ministry of Youth and Sports, Youth Projects, Recreational Activity.

* Doç. Dr., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu.

** Doç.Dr., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu.

1.GİRİŞ

Küreselleşme sürecinin tüm insanlığı etkilediği bir dönemde, devletlerin kendi öz varlıklarıyla etkilenen değil, etkileyen, değişen değil, değiştiren bir konumda olma çabaları ön plana çıkmaktadır. Halklar ve onların yönetimini üstlenen devletler; sosyal, kültürel, ekonomik ve politik açılardan küreselleşmenin etkisi altında kalmaktadır (Aykın ve Bilir, 2013, 240). Bir ülkenin toplumsal ve ekonomik gelişmesinde genç nüfus toplumun adeta sermayesi gibidir. Genç nüfus potansiyelinin kullanım pratiklerinin eksik kalması büyük bir kayıp olarak değerlendirilebilmektedir. Bir anlamda genç nüfus, her ülke için kalkınmada hamle kozudur (Kılıç, 2014, 121).

Gençleri “yetiştirmek” ve “geliştirmek” gayretinde olan kurumlar kendi yaklaşımları çerçevesinde gençliği farklı yaş grupları içerisinde ele almaktadır. Sözleşti, 12-24 yaş aralığı en çok kabul görme eğiliminde olmakla beraber, Gençlik ve Spor Bakanlığı Ulusal Gençlik ve Spor Politikaları Belgesinde gençliği 14-29 yaş olarak belirlemiştir (Baş, 2016, 23). Ülkemizdeki ilk yasal gençlik tanımının yapıldığı “Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi”ne göre gençlik, biyolojik olmaktan ziyade sosyolojik anlamda ele alınması gereken bir kavramdır (Gündoğdu ve Asal, 2017, 295). Gençlere sosyalleşme, aktif vatandaş olma, sorumluluk alabilme, zararlı alışkanlıklardan uzak durma ve zamanını yönetme vb. özellikler kazandıran serbest zaman etkinlikleri konusunda devletin bir politika geliştirmesi son derece önemlidir. Serbest zamanların değerlendirilmesinin önündeki engelleri kaldırmak, yapılacak etkinliklerin kalitesi ve çeşitliliğini arttırmak üzere geliştirilecek politikalar, gençlerimizin daha sosyal, girişimci, sağlıklı, pozitif düşünen, milli ve manevi değerlerine bağlı bireyler olmasını sağlayacaktır (www.gsb.gov.tr, 2019)

Ülkede gençliğin gelişimi için temel değerler oluşturmak, hedefler belirlemek, ana hedef gruplarını tanımlamak, ülkedeki genç bireyler ve tüm ilgili kurum/kuruluş ve gruplar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak, gençlik programlarını iyileştirmek ve öncelikleri saptamak için etkin ve nitelikli gençlik politikalarına ve bu politikaların belirlenmiş olduğu politika belgesine ihtiyaç vardır (www.gsb.gov.tr, 2019).

Gençlik ve Spor Bakanlığı 08.06.2011 tarihli ve 27958 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 03.06.2011 tarihli ve 638 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile; a) Gençliğin kişisel ve sosyal gelişimini destekleyici politikaları tespit etmek, farklı genç gruplarının ihtiyaçlarını da dikkate alarak gençlerin kendi potansiyellerini gerçekleştirebilmelerine imkân sağlamak, karar alma ve uygulama süreçleri ile sosyal hayatın her alanına etkin katılımını sağlayıcı öneriler geliştirmek ve bu doğrultuda faaliyetler yürütmek, ilgili kurumların gençliği ilgilendiren hizmetlerinde koordinasyon ve iş birliğini sağlamak, b) Gençliğin ihtiyaçları ile gençliğe sunulan hizmet ve imkânlar konusunda inceleme ve araştırmalar yapmak ve öneriler geliştirmek, gençlik alanında bilgilendirme, rehberlik ve danışmanlık yapmak, c) Gençlik çalışma ve projelerine ilişkin usul ve esasları belirlemek, ç) Gençlik çalışma ve projeleri yapmak, bu çalışma ve projeleri desteklemek, bunların uygulama ve sonuçlarını denetlemek, d) Spor faaliyetlerinin plan ve program dâhilinde ve mevzuata uygun bir şekilde yürütülmesini gözetmek, gelişmesini ve yaygınlaşmasını teşvik edici tedbirler almak, e) Spor alanında uygulanacak politikaları tespit etmek ve uluslararası kuralların ve talimatların uygulanmasını temin etmek, f) Mevzuatla Bakanlığa verilen diğer görev ve hizmetleri yapmak görevlerini yerine getirmek üzere kurulmuştur (Performans Programı, 2018, 4). Bu yetki, görev ve sorumluluklar dâhilinde Gençlik ve Spor Bakanlığı, gençlerin kişisel, sosyal gelişimlerini desteklemek, onları zararlı alışkanlıklardan uzak tutmak ve potansiyellerini açığa çıkarmak amacıyla üretilen projelere Gençlik Projeleri Destek Programı kapsamında ve çeşitli alanlarda maddi destek vermektedir.

Gençlik Projeleri Destek Programı ile gençlerin evrensel ve insanî değerlere sahip, milli ve manevi değerlerine bağlı, çevreye saygılı, bilgi ve özgüven sahibi, etkin, girişimci, toplumsal aidiyet duygusu yüksek, toplumsal hayata aktif katılan, temel hak ve hürriyetlerini etkin bir biçimde kullanan ve uluslararası alanda akranlarıyla rekabet edebilecek seviyede bireyler olarak, kendi potansiyellerini tam anlamıyla gerçekleştirebilecekleri imkân ve zemini oluşturmak amaçlanmaktadır.

Gençlerin kişisel ve sosyal gelişimlerinin desteklenmesi, potansiyellerini gerçekleştirmelerine imkân sağlanması, ortak bir amaç etrafında birlikte ve uyumlu çalışma kapasitelerinin geliştirilmesi, proje üretme ve uygulama süreçleri ile sosyal hayata daha etkin katılımlarının teşvik edilmesi, kendilerini ifade edebilecekleri yapıların oluşturulmasını destekleyerek, özgüvenlerinin artmasına katkı sağlanması, kendilerine sunulan imkân ve hizmetler konusunda bilgilendirilmesi, gerekli katılım ve liderlik kapasitesine sahip olmaları konusunda desteklenmesi, sosyal dışlanmayla mücadele edilmesi, sosyal uyumun güçlendirmesi, topluma karşı sosyal sorumlulukları konusunda bilinçlendirilerek duyarlılık ve farkındalıklarının artırılması, sosyal sorumluluklarının gereğini yerine getirmelerine destek olunması,

gençlerin, fiziki güç, zaman, bilgi, beceri, sportif ve sanatsal yetenek gibi imkân ve özelliklerini, toplumsal dayanışmayı güçlendirme amacıyla parasal kazanç veya başka bir menfaat beklentisi taşımadan proje çalışmaları için kullanması suretiyle gönüllülük bilincinin yaygınlaştırılması ve gönüllü çalışmaların teşvik edilmesi, yenilikçi fikirlerinin desteklenmesi, bu alanda tasarım, üretim ve uygulama süreçlerinde aktif rol almaları sağlanması, bilimsel ve teknolojik yenilikler, internet ve sosyal ağlar konusunda bilgilendirilmesinin ve teknolojik yeniliklerin gençlerin kişisel ve sosyal gelişimine katkı sağlamak üzere kullanımının desteklenmesi, gençlik ve spor hizmetlerine erişiminin kolaylaştırılması, gençlik ve spor faaliyetlerine yönelik destek sistemlerinin kalitesinin gelişimine katkı sağlanması, sporun gençlerin hayatlarının bir parçası halinde getirilmesi, sportif etkinliklere katılımının artırılması, eğitim ve öğretim kurumları bünyesinde sportif etkinlikleri artıracak ve yaygınlaştıracak yapıların desteklenmesi, kültür ve sanat alanlarına aktif katılımlarının sağlanması, eğitim ve öğretim kurumları bünyesinde kültürel ve sanatsal etkinlikleri artıracak ve yaygınlaştıracak yapıların desteklenmesi ise programın başlıca hedefleridir (Uygulama Kılavuzu, 2018, 6). Bu amaç ve hedefler doğrultusunda 2012 yılı itibariyle her yıl yürütülen ve farklı alanlarda (tarih bilinci ve hareketlilik, gönüllülük, sosyal uyum, katılım, sağlıklı yaşam ve spor/bağımlılık, sağlıklı yaşam ve spor, bağımlılıkla mücadele, girişimcilik, kültür sanat, eğitim/mesleki eğitim, yenilikçi fikirler, bilimsel araştırma, kitap kafe, gençlik merkezi, mobil gençlik merkezi, muhtelif destek bulan projelerin yer aldığı programın hedef kitesini de gençler oluşturmaktadır.

2012-2018 yılları arasında yürütülen Gençlik Projeleri Destek Programı detaylı bir şekilde incelendiğinde, gerçekleştirilen farklı alan projeleri içerisinde sosyal, kültürel, turistik, dinlenme, sanat ve sportif amaçlı içerikleri ile bir çok projenin rekreasyon alanı ile işbirliği içerisinde olduğu gözlemlenmektedir. Rekreasyon alanı ile bahsedilen konu başlıklarında direk bağlantıları olduğu gözlemlenen projelerin, rekreasyonun bireysel ve toplumsal ihtiyaçları karşılama yönüyle de birebir bağlantısı olduğu da ifade edilebilir. Çünkü rekreasyona duyulan ihtiyaç bireysel anlamda fizik ve ruh sağlığı gelişimi, sosyalleşme, yaratıcılık, kişisel beceri ve yeteneğini geliştirmesi, çalışma başarısı ve iş verimine etkisi, ekonomik hareketlilik ve insanı mutlu etme; toplumsal anlamda ise dayanışmayı, bütünleşmeyi sağlama ve demokratik toplum yaratılması olarak tanımlanmaktadır (Karaküçük, 2001, 103). Tüm bu paydaşlar değerlendirildiğinde, Gençlik Projeleri Destek Programı içerisinde Gençlik ve Spor Bakanlığı'nca destek verilen projelerin birçoğunun rekreasyonun amaçlarına göre sınıflandırılması kapsamında yer alan konu başlıklarından faydalandığı gözlemlenmektedir. Bahsedilen faydayı ortaya koymak adına gerçekleştirilen rekreatif amaçlı projelerin incelenmesinin hem rekreasyon alanına, hem de spor politikamız ile ilgili yapılacak çalışmalar adına büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu sebeple, Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde projeler alanında yer alan gençlik projeleri destek programında, 2012-2018 yılları arasında destek verilen projelerin, rekreatif faaliyetler çerçevesinde hangi dönemde, hangi rekreatif konu başlıkları altında ve ne kadar bir maddi destekle gerçekleştirildiğinin incelenmesi bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

2.YÖNTEM

2.1.Araştırma Modeli

Bu araştırma Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde desteklenen Gençlik Projeleri Destek Programı kapsamında yer alan rekreatif amaçlı projelerin incelenmesinde, literatür taraması yoluyla gerçekleştirilen derleme niteliğinde nitel bir çalışmadır. Nitel araştırma; çeşitli nitel veri toplama yöntemleri (gözlem, görüşme, doküman analizi, vb.) kullanılarak, kuram oluşturmayı temel alan bir anlayışla sosyal olguların doğal ortamda, gerçekçi ve bütüncül bir biçimde araştırılmasını ve anlaşılmasını ön plana alan bir yaklaşımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011, 39). Derleme çalışmalarında belli bir sorudan hareketle belirli bir alanla ilgili yapılmış çalışmalara ait özelliklerin kronolojik, tematik veya metodolojik olarak değerlendirilmesi amacı vardır (Herdman, 2006, 43).

2.2.Verileri Toplama Yöntemi

Bu çalışmada veriler nitel araştırma tekniklerinden doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılacak konular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2006, 89). Doküman incelemesi, mevcut kayıt ya da belgelerin, veri kaynağı olarak sistemli incelenmesi olarak ifade edilmektedir. Başarılı bir doküman incelemesinin temel şartı, konuya ilişkin belgelerin bulunması, incelenmesi ve belli durum ya da görüşleri ortaya çıkartacak bir senteze varılabilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılabilmesidir (Karasar, 2007, 53). Araştırmada amaca yönelik veri kaynağı elde etmede Gençlik ve Spor Bakanlığı'nun resmi internet sitesinden ve eksik belgelerin tedarik edilmesi noktasında da kurum yetkililerinden bilgi edinilmiştir. Verilerin toplanması ve elde edilen verilerle çalışmaya hazır olma durumu dört buçuk aylık bir sürede gerçekleştirilmiştir.

2.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmada, Gençlik Projeleri Destek Programı kapsamında gerçekleştirilen projelere ait elde edilen veriler incelendiğinde, toplamda on beş konu başlığı belirlenmiş olmasına rağmen; tarih bilinci ve hareketlilik, gönüllülük, spor yoluyla sosyal uyum, sağlıklı yaşam ve spor, kültür sanat, yenilikçi fikirler, kitap kafe, gençlik merkezi, mobil gençlik merkezi konu başlıkları rekreatif içerikleri sebebiyle araştırmaya alınmış, katılım, bağımlılıkla mücadele, girişimcilik, eğitim/mesleki eğitim, bilimsel araştırma, muhtelif konu başlıkları ise rekreatif içerikli olmaması nedeniyle araştırmaya dâhil edilmemiştir. Ayrıca, 2017 yılı içerisinde Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde Gençlik Projeleri Destek Programı kapsamında desteklenen projeler için herhangi bir çağrı ilanının ve faaliyet programında bulunmaması nedeniyle araştırmaya 2017 dönemi dâhil edilmemiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde gerçekleştirilen Gençlik Projeleri Destek Programı'nın başlangıç dönemi olan 2012 yılı itibariyle desteklenen projeler çalışma dâhilinde incelenmiştir. 2012 yılından 2018 yılına kadar toplamda on beş farklı alanda destek bulan çalışmalardan sadece rekreatif aktiviteleri içeren toplam dokuz proje başlığının dâhil edilmesi ile elde edilen araştırma verileri, betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Betimsel analizin amacı, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan betimlemeler açıklanır, yorumlanır ve bir takım sonuçlara ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2006, 42).

2.5. Geçerlik ve Güvenirlik

Sonuçların inandırıcılığı, bilimsel araştırmanın en önemli ölçütlerinden biri olarak kabul edilir. Geçerlik ve güvenirlik bu açıdan araştırmalarda en yaygın kullanılan iki ölçüttür (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Nicel araştırmalarda kullanılan geçerlik ve güvenirlik ifadelerinin yerine nitel araştırmalarda inanılabilirlik, sonuçların doğruluğu ve araştırmacının yetkinliği gibi ifadelerden bahsetmek daha doğru olacaktır (Krefting, 1991, 78). Bu nedenle araştırmacının, paradigmasının geçerlik ve güvenirlik ölçütü seçiminde büyük bir etkiye sahip olduğunu ifade etmek mümkündür (Creswell ve Miller, 2000, 124). Pozitivizm ve post-pozitivizme göre bir araştırmanın niteliğini sağlayan şey kesinliktir. Araştırmanın kesinliğini, bulguların gerçekliğe uygunluğunu ifade eden içsel geçerlik, genellenebilirliğini ifade eden dışsal geçerlik, zaman içinde tutarlı bir şekilde tekrarlanmasını ifade eden güvenirlik ve araştırmacının fenomene mesafeli ve yansız olarak yaklaşmasını ifade eden nesnellik sağlamaktadır (Guba ve Lincoln, 1994, 105). Araştırmanın güvenirliliğini ortaya koymak için çalışmanın benzer koşullarda tekrarlandığında sonuçların benzerlik gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla başka bir araştırmacının süreç ve sonuçları incelemesi istenmiş ve sonuçların birbiriyle paralel olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca Denzin (1978)'in önermiş olduğu dört üçgenleme türünden birisi olan araştırmacı üçgenleme tipi kullanılmıştır (Başkale, 2016, 25). Böylelikle birden fazla araştırmacının birden fazla yöntem hakkında uzman olması durumu araştırmanın güvenirliliğinin sağlanmasında değerlendirilmiştir. Bu araştırmada içsel geçerlik sağlama noktasında gerçekliğe uygunluk ve inandırıcılık, dışsal geçerlik de ise; genellenebilirlik ilkeleri benimsenmiştir. Bir araştırmada inandırıcılığı arttırmak için ilk gereklilik uygun yöntem kullanımı ve uygulamadır. Yöntemsellik olarak uygunluğun sağlanması için araştırmanın sorusu ile seçilen yöntemin bileşenleri örtüşür vaziyette olmalı, soru, yöntem, veri ve analitik süreçler bir bütünlük sağlamalıdır (Shenton, 2004; Morse vd., 2002; Akt: Şener, Bahçeci, Doğru, Sel, Ertaş, Songür, Tütüncü, 2017, 10). Araştırmada Gençlik Projeleri Destek Programı kapsamında yer alan rekreatif amaçlı projelerin incelenmesi için öncelikle hangi yöntemin uygun olacağına ilgili literatür kapsamında karar verilmiş ve bu doğrultuda nitel araştırma tekniklerinden doküman incelemesi yoluyla veriler toplanmıştır. İlgili tüm dokümanlara eksiksiz bir şekilde ulaşılmış böylelikle gerekli veriler elde edilmiş ve çalışma amacıyla bir bütünlük sağlanmıştır. Araştırmada, okuyucunun benzer araştırmayı yapabilmesine imkân sağlayacak şekilde alan araştırmasının gerçekleştirilmesiyle ve bağlamsal durum hakkında yeterli bilginin sunulmasıyla da dışsal geçerlik sağlanmıştır.

3. BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde, Gençlik Projeleri Destek Programı kapsamında gerçekleştirilen projelerin incelenmesi amacıyla elde edilen bulgular başlıklar halinde sunulmuştur. Öncelikle, 2012-2018 yılları kapsamında desteklenen tüm projelere ait bilgilere (dönem, bütçe, proje sayısı ve yararlanıcı sayısına) yer verilmiştir. Daha sonra desteklenen tüm projeler rekreatif amaçlı projeler çerçevesinde sınırlandırılmış ve dokuz konu başlığı oluşturulmuştur. İlgili konu başlıkları dönem bazında incelenerek rekreatif amaçlı projeler proje sayısı ve bütçe dâhilinde ele alınmıştır.

Tablo 1. Gençlik Projeleri Destek Programı Kapsamında Destek Verilen Projelerin Yararlanıcı Bazında Dağılımını Gösteren Tablo

Dönemler	Bütçe	Proje Sayısı	Yararlanan Genç Sayısı	Ortalama Proje Bütçesi	Ortalama Yararlanıcı Maliyeti
2012	17.721.718,00 TL	136	58.900	130.307,00 TL	301,00 TL
2013	32.114.000,00 TL	234	141.865	137.239,00 TL	226,00 TL
2014	53.159.000,00 TL	631	278.500	84.246,00 TL	191,00 TL
2015	26.000.000,00 TL	352	300.000	73.864,00 TL	87,00 TL
2016	43.700.000,00 TL	543	688.500	80.479,00 TL	63,00 TL
2018	51.117.250,00 TL	1445	750.000	94.451,00 TL	132,00 TL
TOPLAM	223.811.968,00 TL	3341	2.217.765	-----	-----

(Aynı proje birden fazla tema içerebildiği için 2014 ve 2015 yıllarına ilişkin verilerde mükerrerlik bulunmaktadır)

Tablo 1 incelendiğinde; destek verilen projelerin yararlanıcı bazında dağılım oranlarına göre en yüksek bütçenin 53.159.000,00 TL ile 2014 yılına ait olduğu, en düşük bütçenin ise; 17.721.718,00 TL ile 2012 yılına ait olduğu görülmektedir. Buna karşın en yüksek proje sayısının en yüksek bütçeyle doğru orantılı olmadığı, en yüksek proje sayısının 1445 proje sayısı ile 2018 yılına ait olduğu tespit edilmiştir. Yararlanan genç sayısı oranına dönem bazında bakıldığında yine en yüksek oranın 750.000 kişiyle 2018 yılına ait olduğu belirlenmiştir. Toplamda ise; 2012-2018 dönemleri kapsamında 223.811.968,00 TL bütçeyle, 2.217.765 genç ve 3341 proje, Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde desteklenmiştir.

Tablo 2. Gençlik Projeleri Destek Programı Kapsamında Destek Verilen Rekreatif Projelerin Konu ve Sayı Bazında Dağılımını Gösteren Tablo

Konu	2012 Proje Sayısı	2013 Proje Sayısı	2014 Proje Sayısı	2015 Proje Sayısı	2016 Proje Sayısı	2018 Proje Sayısı	Toplam
Tarih Bilinci ve Hareketlilik	13	29	171	0	0	0	213
Gönüllülük	4	4	282	137	0	0	427
Sosyal Uyum	39	95	108	188	130	48	608
Sağlıklı Yaşam ve Spor	13	12	93	177	0	423	693
Kültür Sanat	18	27	232	158	98	470	1003
Yenilikçi Fikirler	0	2	39	0	15	239	295
Kitap Kafe	0	0	0	0	87	178	265
Gençlik Merkezi	0	0	0	0	91	0	91
Mobil Gençlik Merkezi	0	0	0	0	25	48	73

Tablo 2'de destek verilen rekreatif amaçlı projeler, konu ve sayı bazında incelendiğinde; konu başlıklarının tarih bilinci ve hareketlilik, gönüllülük, sosyal uyum, sağlıklı yaşam ve spor, kültür sanat, yenilikçi fikirler, kitap kafe, gençlik merkezi ve mobil gençlik merkezi olarak dokuz farklı konu kapsamında değerlendirildiği görülmektedir. Toplam proje sayılarına bakıldığında, en fazla projenin 1003 proje sayısı ile kültür sanat alanında olduğu, en az projenin ise; 73 proje sayısı ile mobil gençlik merkezi projelerine ait olduğu tespit edilmiştir. Belirlenen konu başlıkları dönemsel olarak ele alındığında, tarih bilinci ve hareketlilik konulu projelere en fazla 171 proje sayısı ile 2014 yılında, gönüllülük konulu projelere en fazla 282 proje sayısı ile 2014 yılında, sosyal uyum konulu projelere en fazla 188 proje sayısı ile 2015 yılında, sağlıklı yaşam ve spor konulu projelere en fazla 423 proje sayısı ile 2018 yılında, kültür sanat konulu projelere en fazla 470 proje sayısı ile 2018 yılında, yenilikçi fikirler konulu projelere en fazla 239 proje sayısı ile 2018 yılında, kitap kafe konulu projelere en fazla 178 proje sayısı ile 2018 yılında, gençlik merkezi konulu projelere 91 proje sayısı ile 2016 yılında, mobil gençlik merkezi konulu projelere en fazla 48 proje sayısı ile 2018 yılında destek verildiği belirlenmiştir. Proje konuları ve dönemleri birlikte ele alındığında, sadece sosyal uyum ve kültür sanat konulu projelerinin her dönemde desteklendiği bunun yanı sıra gençlik merkezi konulu projelerin ise yalnızca tek dönemde desteklendiği elde edilen diğer bulgulardır.

Tablo 3. Gençlik Projeleri Destek Programı Kapsamında Destek Verilen Rekreatif Projelerin Konu ve Bütçe Bazında Dağılımını Gösteren Tablo

Konu	2012	2013	2014	2015	2016	2018	Toplam
	Bütçe (TL)	Bütçe (TL)	Bütçe (TL)	Bütçe (TL)	Bütçe (TL)	Bütçe (TL)	Bütçe (TL)
Tarih Bilinci ve Hareketlilik	924.117,00	3.798.208,00	15.465.765,00	0	0	0	20.188.090,00
Gönüllülük	221.194,00	316.729,00	24.619.635,00	10.451.000,00	0	0	35.608.558,00
Sosyal Uyum	9.464.504,00	16.321.126,00	9.401.500,00	14.206.000,00	9.210.000,00	3.578.250,00	62.181.380,00
Sağlıklı Yaşam ve Spor	1.187.903,00	1.154.190,00	7.861.000,00	12.956.000,00	0	8.693.136,00	28.510.136,00
Kültür Sanat	1.547.556,00	2.955.712,00	20.599.635,00	12.095.000	6.983.000,00	11.615.274,00	55.796.177,00
Yenilikçi Fikirler	0	360.730,00	3.089.130,00	0	1.135.000,00	5.472.340,00	10.057.200,00
Kitap Kafe	0	0	0	0	8.505.000,00	15.453.875,00	23.958.875,00
Gençlik Merkezi	0	0	0	0	9.310.000,00	0	9.310.000,00
Mobil Gençlik Merkezi	0	0	0	0	2.185.000,00	3.745.000,00	5.930.000,00

(Aynı proje birden fazla tema içerebildiği için 2014 ve 2015 yıllarına ilişkin verilerde mükerrerlik bulunmaktadır)

Tablo 3’de görüldüğü üzere, toplamda en yüksek bütçenin 62.181.380,00 TL ile sosyal uyum konulu projelere ait olduğu, en az bütçenin ise 5.930.000,00 TL ile mobil gençlik merkezi konulu projelere ait olduğu göze çarpmaktadır. Tarih bilinci ve hareketlilik konulu projelerin en fazla 15.465.765,00 TL ile 2014 döneminde, gönüllülük konulu projelerin en fazla 24.619.635,00 TL ile 2014 döneminde, sosyal uyum konulu projelerin en fazla 16.321.126,00 TL ile 2013 döneminde, sağlıklı yaşam ve spor konulu projelerin en fazla 12.956.000,00 TL ile 2015 döneminde, kültür sanat konulu projelerin en fazla 20.599.635,00 TL 2014 döneminde, yenilikçi fikirler konulu projelerin en fazla, 5.472.340,00 TL ile 2018 döneminde, kitap kafe konulu projelerin en fazla 15.453.875,00 TL ile 2018 döneminde, gençlik merkezi konulu projelerin 9.310.000,00 TL ile 2016 döneminde ve mobil gençlik merkezi konulu projelerin en fazla 3.745.000,00 TL ile 2018 döneminde desteklendiği belirlenmiştir.

4. Tartışma ve Sonuç

Gençlik Projeleri Destek Programı kapsamında destek verilen projelerin yararlanıcı bazında dağılımı değerlendirildiğinde, ayrılan bütçe oranları ve proje sayıları dönemsel olarak inişli çıkışlı bir eğilim gösterse de projelerden yararlanan genç sayısının her dönem artan bir ivme gösterdiği belirlenmiştir. Bunun nedeni olarak gençlere tanınan imkânların çeşitliliğinin mevcudiyeti gösterilebilir. Programın amaç ve hedefleri göz önünde bulundurulduğunda, Gençlik Projeleri Destek Programı’nın gençler açısından açılımı, çok yönlülük olarak ifade edilebilir.

Gençlik Projeleri Destek Programı kapsamında destek verilen projelerin konu bazında dağılımı incelendiğinde, sağlıklı yaşam ve spor, kültür sanat, yenilikçi fikirler, kitap kafe, mobil gençlik merkezi, gençlik merkezi, gönüllülük, sosyal uyum ve tarih bilinci ve hareketlilik projelerinin rekreatif amaçlı projeler olduğu ifade edilebilir. Sağlıklı yaşam ve spor programı ile sporun sevdirmesi ve hayat tarzı haline getirilerek tabana yayılması, gençlerin spor faaliyetlerine katılımının artırılması, sağlıklı yaşam ve spor konusunda daha etkin sonuçlar alınması ve toplumsal faydanın daha geniş kitlelere yayılmasını sağlayacak projelerin desteklenmesi öngörülmektedir. Kültür ve sanat projeleri; gençlerin kültürel ve sanatsal gelişimlerine katkı sağlamayı amaçlayan, gençliğin bu alanda ihtiyaç duyduğu faaliyetlerin geliştirilmesi ile gençlerin kültürel ve sanatsal faaliyetlerle toplumla bütünleşmelerine katkı sağlamaya yönelik projelerdir. Yenilikçi fikir projeleri program ile gençlerin hayatın her alanında uygulanabilecek yenilikçi fikirlerini ortaya koyabilmeleri amaçlanmaktadır. Ayrıca, doğal tarımdan iletişim teknolojilerine, bilişim teknolojilerinden sanat alanına, güvenlik teknolojilerinden spor alanına, gençlerimizin fikirlerinin hayata geçirilmesi de amaçlanmaktadır (Özel Çağrı Uygulama Kılavuzu, 2018, 11). Kitap kafe projeleri ile sadece okumaya ve ders çalışmaya yönelik imkânlar sunmakla sınırlı kalmayan canlı bir kültürel ortamın, gençler için bir cazibe merkezinin oluşturulması amaçlanmaktadır. Program kapsamında desteklenecek Kitap Kafelerin gençlerin kültürel, sanatsal ve entelektüel gelişimine katkı sağlayabilecek nitelikte hizmet vermesi beklenmektedir. Mobil gençlik merkezi çerçevesinde, mobil araç ile köy, kırsal mahalle, ilçe ya da merkezdeki okullarda, sanayi bölgelerinde, yerleşim yeri meydanlarında, AVM’lerde ve benzeri mekânlarda

bir takım etkinlikler (kitap dağıtımı, satranç turnuvası, sportif etkinlikler, önemli günlere ilişkin etkinlikler vb.) düzenlenmesi mümkün olduğu gibi ulaşılan mahallerde ikamet eden -özellikle dezavantajlı- gençlerin katılacağı sportif, kültürel, eğitsel ve sanatsal etkinliklerin de düzenlenmesi öngörülmekte, proje tekliflerinde bu etkinliklere ilişkin zenginleştirilmiş örneklerin yer alması beklenmektedir. Gençlik Merkezi projeleri ile gençlerimizin ilgi, ihtiyaç ve beklentilerini karşılayacak bilimsel, eğitsel, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetler ile serbest zamanlarını değerlendirebildikleri cazibe merkezi mekânlar oluşturulması amaçlanmaktadır (Özel Çağrı Uygulama Kılavuzu, 2016, 10). Gönüllülük projeleri; fiziki güç, zaman, bilgi, beceri, sanatsal yetenek gibi imkân ve özelliklerinden bir veya birkaçını proje çalışmaları için kullanabilecek durumda olan ve bunun karşılığında parasal kazanç veya başka bir menfaat beklentisi taşımayan gençlerin katıldığı, toplumsal dayanışmayı güçlendirmeye yönelik projelerdir. Sosyal uyum projeleri ise; gençlerin sosyal uyumlarını güçlendirmeye, yaşam standartlarını iyileştirmeye, toplumla bütünleşmesine katkı sağlamaya, gençleri ikili ilişkilerde ve toplumsal ilişkilerde psiko-sosyal yönlerden destekleyerek daha sağlıklı ruh yapısına sahip bireylerin yetiştirilmesine yönelik projelerdir (Genel Çağrı Uygulama Kılavuzu, 2015, 9). Tarih bilinci ve hareketlilik projeleri de gençlerin ülkemiz içindeki farklı şehirlere veya farklı ülkelere hareketliliğini desteklemeye yönelik projelerdir (Genel Çağrı Uygulama Kılavuzu, 2014, 7). Rekreatif etkinlikler, bireyin yaşamındaki birçok sıkıntıdan kurtulmasını ve bireyin kendisini geliştirmesini sağlayarak, kendisini, ilişkilerini ve sosyo-kültürel uyumunu olumlu yönde etkilemektedir (Tütüncü vd., 2011, 69-83). Araştırmaya dâhil edilen projelerin içerikleri incelendiğinde, projelerin rekreatif amaç taşıdığı, etkinliklerin planlanmasında ve uygulanmasında gençlerin ihtiyaçlarının ön planda tutulduğu söylenebilir. Ayrıca bahsi geçen projelerin gençler açısından çeşitli faaliyetlere ilgi duymasını sağladığı ve gençlerin kendilerini geliştirmeye imkân tanıdığı ifade edilebilir.

Toplam proje sayılarına bakıldığında, en fazla projenin kültür sanat alanında olduğu, en az projenin ise mobil gençlik merkezi projelerine ait olduğu tespit edilmiştir. Gençlik Projeleri Destek Programı kapsamında desteklenen projeler arasında sayı olarak en fazla kültür sanat alanında proje olmasının nedeninin, gençlerde kültür ve sanat bilincinin oluşturulmak istenmesinden, gençlerin kendi geçmişi ve milli kültürüne sahip çıkmasının önemsenmesinden ve gençlerin kültürel değerler hakkında bilgiye sahip olabilmelerinin gerekli görülmesinden ötürü olduğu düşünülmektedir.

Mobil Gençlik Merkezi Projeleri ile, Gençlik Merkezlerinde sunulan hizmetlerden yararlanma imkânı bulamayan ya da yeterince yararlanamayan gençlere bu hizmetlerin yerinde sunulması amaçlanmaktadır (Genel Çağrı Uygulama Kılavuzu, 2018, 22). Gençlik Projeleri Destek Programı kapsamında desteklenen projeler arasında sayı olarak en az mobil gençlik merkezi projelerinin olmasının nedeni, gençlik merkezlerinin gençlere yönelik hizmetlerinde başarılı olduğu, hizmetlerden yararlanma imkânı bulamayan genç sayısının çok fazla olmadığı ve bu sebeple de bu tarz projelerin program içerisinde çokta yer bulmadığı düşüncesiyle açıklanabilir.

Proje konuları ve dönemleri birlikte ele alındığında, sosyal uyum ve kültür sanat konulu projelerinin her dönemde desteklendiği bunun yanı sıra toplamda en yüksek bütçenin yine sosyal uyum konulu projelere ait olduğu görülmektedir. Değişen toplumda, bireyin kendisinden ve çevresinden beklentileri farklılaşmaktadır. Farklılaşan beklentiler bireylerin uyum sağlamada problemler yaşamalarına yol açmaktadır. Bu durum da zaman içinde aile, okul, arkadaş grubu vb. içinde bireylerin uyum problemlerini belirleyerek çözüm bulunması ihtiyaç hâline gelmiştir (Gençtan, 1995; Akt: Akhunlar, Miraç, Sarioğlu, Karşı, Şakiroğlu, 2018, 2). Bu ihtiyaç dâhilinde toplumda var olduğunun göz ardı edilmemesi gerektiği, çalışan gençlerin, dezavantajlı gençlerin, bir aile bütünlüğü içerisinde bulunamayan gençlerin de yetiştirilmesi ve geliştirmesinin gerekliliğinin sosyal uyum projeleriyle sağlandığı düşünülmektedir. Çünkü sosyal uyum projeleri, gençlere yönelik eğitim, kültür ve sanat, spor, hareketlilik vb. yoluyla sosyal uyumu güçlendirmeyi amaçlayan projelerdir. Bu durumda; ekonomik, coğrafi ve kültürel farklılıklar ya da dezavantajlı durumda olan gençlerin hayatlarının kolaylaştırılması, durumlarının iyileştirilmesi ve sosyal hayata katılımlarının artırılması ve sporun birleştirici gücünden faydalanılması söz konusudur. Bu gençlerin de toplum yaşantısına dâhil edilerek kendilerini içinde yaşadıkları toplumun bir parçası olarak hissetmelerinin sağlanmasında proje dâhilindeki uygulamalar oldukça anlamlı hale gelmektedir. Bu tür uygulamaların ise hayata geçirilmesi adına maddi destek gerekmektedir. Araştırmada en fazla destek verilen projelerin sosyal uyum ve kültür sanat konulu projeler olması ve en yüksek bütçenin yine sosyal uyum konulu projelere ait olması, program çerçevesinde beklenen bir sonuç olarak değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak; Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde yer alan Gençlik Projeleri Destek Programı'nda desteklenen ve rekreatif amaçlı değerlendirilen projelerle; gençlerin çok yönlü gelişimine destek sağlandığı, gençlerin ihtiyaçlarının ve toplumsal faydanın ön planda tutulduğu, toplumsal bütünleşmenin yanı sıra

gençlerin gelişimine katkı sağlayabilecek nitelikte hizmet sunulmasının amaç edinildiği, sosyal uyumun ve dayanışmanın artırıldığı ve en önemlisi de sahip olduğu içeriklerle boş zamanların daha nitelikli bir şekilde geçirilmesine olumlu şekilde yön verildiği, düşünülmektedir. Program dâhilinde, kültür ve sanat içerikli projelerin daha çok desteklenmesinin bireylerin kültürel miraslarına sahip çıkmasında ve gelecek nesillere aktarılmasında önemli bir rol üstleneceği ve kültür sanat projelerinin de eğitsel bir değere sahip olmasının kültür ve sanat değerlerinin gelecek nesillere öğretilmesinde bir araç olabileceği öngörülebilir.

KAYNAKÇA

- Akhunlar, Turgut; Miraç, Neslihan; Sarıot, E.Özge; Karslı, Feyza; Şakiroğlu, Mehmet (2018). Algılanan Stres ve Üniversite Yaşamına Uyum İlişkisinde Bir Aracı Değişken: Ayrılık Anksiyetesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Advance online publication, 2.
- Aykın, A.Gazi ve Bilir, F.Pervin (2013). Hükümet Programları Ve Spor Politikaları, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, (2), 240.
- Baş, Halim (2016). *Yerel Yönetimlerin Gençlere Yönelik Hizmetleri: İstanbul Esenler Gençlik Merkezi Örneği*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 23.
- Başkale, Hatice (2016). Nitel Araştırmalarda Geçerlik, Güvenirlik ve Örneklem Büyüklüğü. *DEUHFED*, 9(1), 25.
- Creswell, W.John & Miller, L.Dana (2000). Determining validity in qualitative inquiry. *Theory into practice*, 39(3), 124.
- Guba, Egon. G & Lincoln, Yvonna. S (1994). *Competing paradigms in qualitative research*. In N. K. Denzin ve Y. S. Lincoln (Ed.). *Handbook of Qualitative Research*. Thousands Oaks, CA: SAGE Publications, Inc, 105.
- Gündoğdu, Ş.Melike ve Asal, Ömer (2017). Ulusal Gençlik Ve Spor Politikasına Göre Dezavantajlı Gençlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Karar Destek Sistemi, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 21(2), 295.
- Herdman, Elizabeth Anne (2006). Derleme makale yazımında, konferans ve bildiri sunumu hazırlamada pratik bilgiler. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 3 (1), 24.
- http://www.gsb.gov.tr/public/edit/files/strateji/2018_performans_programi.pdf?0, Gençlik ve spor bakanlığı 2018 performans programı, Erişim tarihi: 18.09.2019
- https://www.gsb.gov.tr/public/edit/files/Mevzuat/ulusal_genclik_ve_spor_politikasi.pdf, Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi, Erişim tarihi: 17.09.2019
- Karaküçük, Suat (2001). *Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karasar, Niyazi (2007). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kılıç, Yalın (2014). Türkiye’de Ne Eğitimde Ne İstihdamda Ne de Yetiştirmede (NEİY) Yer Alan Gençler. *Eğitim ve Bilim*, 39 (175), 121.
- Krefting, Laura (1991). Rigor in qualitative research: the assessment of trustworthiness. *The American Journal of Occupational Therapy*, 45 (3), 214-222.
- Şener, Sinan; Bahçeci, Volkan; Doğru, Hümeysra; Sel, Z.Gökçe; Ertaş, Mehmet; Songür, Seren; Tüttüncü, Özkan (2017). Turizm Alanındaki Nitel Araştırmaların Güvenirlik ve Geçerlik Ölçütleri Kapsamında Değerlendirilmesi, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 28(1), 10.
- Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.